

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС навчальної дисципліни

МЕНЕДЖМЕНТ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ВОДОКОРИСТУВАННЯ

Вид дисципліни (за компонентом ОП): вибіркова

Освітньо-професійна програма: Менеджмент туристичної індустрії

Спеціальність: 073 Менеджмент

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний

Мова навчання: українська

Розробник: Цепенда Микола Михайлович, асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, кандидат географічних наук, доцент

Профайл викладача (-ів) <http://ecogeo.cv.ua/цепенда-микола-михайлович/>

Контактний тел. +380505613761

E-mail: m.tsependa@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5551>

Консультації Очні консультації: середа з 15.00 до 16.00

Онлайн-консультації: п'ятниця з 14.00 до 15.00.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Менеджмент туристично-рекреаційного водокористування як одна із дисциплін вільного вибору студента в межах ОПП "Менеджмент туристичної індустрії" розглядає методи оцінки впливу людського суспільства на водні ресурси у туристично-рекреаційній сфері на тлі їх прогресуючого якісного і кількісного виснаження із використанням еколого-економічних та адміністративно-правових інструментів водноресурсного менеджменту.

Завдання:

1. Проаналізувати роль та зростаюче значення водних ресурсів у розвитку туризму і рекреації у світі загалом і в Україні зокрема;
2. Проаналізувати відмінності понять "туристично-рекреаційне водокористування" і "туристично-рекреаційне користування водними об'єктами";
3. Охарактеризувати законодавчо-нормативні акти обліку водних ресурсів в Україні, в тому числі у туристично-рекреаційній сфері України;
4. Окреслити найбільш суттєві проблеми об'єктивної оцінки обсягів використання водних ресурсів в галузі туризму і рекреації;
5. Проаналізувати структуру управління в галузі водних ресурсів в Україні.

2. Мета навчальної дисципліни:

Показати місце менеджменту туристично-рекреаційного водокористування у структурі водного господарства України; дослідити специфіку та проблеми державного обліку використання водно-ресурсного потенціалу в Україні, в тому числі для потреб рекреацій та туризму.

3. Пререквізити.

Управління туристичною діяльністю, Менеджмент туристичної індустрії, Управління сталим розвитком туристичної галузі.

4. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен сформулювати уявлення про основи менеджменту водних ресурсів, історію управління водним господарством України та його основні проблеми, засвоїти теоретичні основи водноресурсного менеджменту, його найважливіші функції та інструменти.

Програмні компетентності

загальні компетентності:

ЗК1 - здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК4 - здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети;

ЗК5- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК1 - здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі відповідно до визначених цілей і міжнародних стандартів;

ФК4 – здатність до ефективного використання і розвитку ресурсів організації;

ФК10 – здатність до управління організацією та її розвитком;

ФК12 – здатність до організаційно-управлінської діяльності у сфері туристичного бізнесу із врахуванням регіональних особливостей.

Програмні результати навчання:

ПРН5 – планувати діяльність організації в стратегічному і тактичному рівнях;

ПРН6 – мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні вимоги та соціальну відповідальність.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: сучасні концепції менеджменту та історію розвитку водноресурсного менеджменту в Україні; відмінності підходів класичного управління водними ресурсами та сучасного водноресурсного менеджменту; сутність та еволюцію концепції інтегрованого водноресурсного менеджменту; особливості басейнового принципу управління водними ресурсами; водне законодавство України та ЄС; зміст водного фонду та водного кадастру; основні функції водноресурсного менеджменту; інструменти водноресурсного менеджменту; нормативно-правове забезпечення обліку водних ресурсів у туристично-рекреаційній сфері.

вміти: розрізняти поняття управління і менеджмент; характеризувати функції водноресурсного менеджменту; застосовувати інструменти водноресурсного менеджменту; орієнтуватися у тарифній політиці при використанні вод; аналізувати розподіл водного фонду територією держави; складати ВГБ річкового басейну; аналізувати вплив господарських заходів на стік; розрізняти поняття "туристично-рекреаційне водокористування" і "туристично-рекреаційне користування водними об'єктами" .

Тема 7. Планування в системі водноресурсного менеджменту	7	2				5						
Разом за змістовим модулем 1	73	15	8			50						
Змістовий модуль 2. Функції та інструменти водноресурсного менеджменту												
Тема 8. Організаційне забезпечення водноресурсного менеджменту	8	2				6						
Тема 9. Контроль у системі водноресурсного менеджменту	8	2				6						
Тема 10. Мотивація у водноресурсному менеджменті	8	2				6						
Тема 11. Адміністративно-правові інструменти водноресурсного менеджменту	12	2	4			6						
Тема 12. Економічні інструменти водноресурсного менеджменту	11	2	3			6						
Тема 13. Водогосподарське районування	7	2				5						
Тема 14. Прогнозування та моделювання у водноресурсному менеджмент.	8	3				5						
Разом за змістовим модулем 3	77	15	7			55						
ВСЬОГО	150	30	15			105						

5.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функції та значення води у життєдіяльності людини та суспільства	7
2	Водне господарство як галузь економіки	7
3	Особливості та проблеми застосування басейнового принципу при управлінні водними ресурсами країни	7
4	Водне законодавство: український та зарубіжний досвід	7
5	Зміст, історія, методологія складання водного кадастру України	7
6	Проблеми водоспоживання і водозабезпечення в сільському господарстві	7
7	Еколого-економічні проблеми водогосподарського комплексу України	7
8	Вивчення галузевої структури управління Держводфонду України	7
9	Проблеми водоспоживання і водозабезпечення в Україні і світі	7
10	Канали та осушувально-зрошувальні системи України та їх сучасне використання.	7
11	Міжнародне співробітництво в галузі охорони і раціонального використання річкових водних ресурсів	7
12	Протипаводкові та протиповеневі споруди і заходи на річках	7
13	Вивчення електростанцій різних типів і потужності	7
14	Управління водним господарством та водними ресурсами закордоном	7
15	Вивчення структури державного водного кадастру	7
	Всього	105

6. Система контролю та оцінювання

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень студентів є знання, уміння та творчі навички.

Види та форми контролю

Форми поточного контролю: усне опитування; реферат; практична робота; тестування; тематична та модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю – залік.

Засоби оцінювання: аналітичні роботи; реферати; контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Критерії оцінювання
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою	
Зараховано	A (90-100)	відмінно	Знання предмету глибокі і міцні, виходять за межі програми, підручників і навчальних посібників та носять науковий і інноваційний характер. Студент вміло орієнтується у сучасних проблемах водокористування, зокрема у туристично-рекреаційній сфері, досконало знає недоліки і переваги структури управління водогосподарським комплексом України. Вміє вибирати оптимальні режими управління водним господарством та попереджувати помилкові дії. Студент однозначно правильно оцінює вплив водогосподарських об'єктів на навколишнє середовище, досконало володіє знаннями про водний фонд держави, вміло орієнтується в економічних відносинах туристичної галузі і менеджменті туристично-рекреаційного водокористування.
Зараховано	B (80-89)	дуже добре	Знання предмету глибокі і повні, перебувають у межах навчальних програм, підручників і навчальних посібників. Студент самостійно орієнтується у сучасних проблемах водозабезпечення і водокористування, зокрема туристично-рекреаційній сфері, добре знає недоліки і переваги структури управління водогосподарським комплексом країни, правильно вибирає оптимальні режими управління водним господарством та попереджує помилкові дії. Студент добре володіє знаннями про водний фонд держави, самостійно орієнтується у менеджменті туристично-рекреаційного водокористування
	C (70-79)	добре	Знання завчені з підручників висвітлюються за допомогою конспекту. Студент загалом знає основні проблеми водозабезпечення і водокористування, зокрема у туристично-рекреаційній сфері визначає недоліки і переваги структури управління водогосподарським комплексом України, вибирає оптимальні режими управління водним господарством під керівництвом викладача. Знання про водний фонд держави неповні, поверхнево орієнтується у менеджменті туристично-рекреаційного водокористування.
Зараховано	D (60-69)	задовільно	Знання завчені з підручників висвітлюються за допомогою конспекту. Студент переважно знає основні проблеми водозабезпечення і водокористування, зокрема у сфері

			туристично-рекреаційного водокористування в основному визначає недоліки і переваги структури управління водогосподарським комплексом України, вибирає оптимальний режим управління водним господарством під керівництвом викладача. Знання про водний фонд держави неповні, поверхнево орієнтується в економічних відносинах у туристичній галузі і у менеджменті туристично-рекреаційного водокористування. менеджменті.
	Е (50-59)	достатньо	Студент погано володіє основами знань з предмету, не може пояснити основних понять, категорій, не виконав всіх практичних завдань. Виконує додаткові завдання в межах програми курсу.
Не зараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання	Основи курсу студентом не освоєні, практичні і самостійні завдання не виконані, знання не продемонстровані.
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	Основи курсу студентом не освоєні, практичні і самостійні завдання не виконані, знання не продемонстровані.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (89-80)	добре
	C (79-70)	добре
Задовільно	D (69-60)	задовільно
	E (59-50)	задовільно
Незадовільно	FX (49-35)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (34-1)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)																Залік	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	KP1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	KP2	40	100
3	3	3	3	3	3	3	9	3	3	3	3	3	3	3	9		

T1, T2 ... T14 – теми змістових модулів,
 KP – модульні контрольні роботи.

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

- Gössling S., Peeters P., Hall M. (2012), Tourism and Water Use: Supply, Demand and Security – An International Review. Tourism Management 33.
- Gössling, S. (2013), Tourism and water: Interrelationships and management. Global Water Forum. URL: <http://www.globalwaterforum.org/2013/07/16/tourism-and-water-interrelationships-and-management/>.
- International Recommendations for Water Statistics. United Nations, New York (2012). URL: https://seea.un.org/sites/seea.un.org/files/irws_ru.pdf.
- Kline, Jeffrey D. (2001), Tourism and natural resource management: a general overview of research and issues. Gen. Tech. Rep. PNW-GTR-506. Portland, OR: U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Research Station. 19 p. URL: https://www.fs.fed.us/pnw/pubs/pnw_gtr506.pdf.
- Water resource management [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Water_resource_management.
- Андреева И.В. Рекреационное водопользование: историография и стратегия изучения. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/rekreatsionnoe-vodopolzovanie-istoriografiya-i-strategiya-izucheniya>.

7. Васильєв А.Й. Сучасні форми контролю в управлінні водокористуванням / А.Й. Васильєв // Экономика и управление. – 2011. – № 5. – С.8.
8. Вишневський В.І. Річки і водойми України. Стан і використання: монографія / В.І. Вишневський. – К. : Віпол, 2000. – 376 с.
9. Водна Рамкова Директива ЄС 2000/60/ЄС. Основні терміни та їх визначення : вид. офіційне. – К. : Твій формат, 2006. – 240 с.
10. Водне господарство в Україні / за ред. А.В. Яцика, В.М. Хорева. – К. : Генеза, 2000. – 456 с.
11. Водний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 1995. №24. ст. 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр/page3>.
12. Водний Кодекс України // Голос України. – 20 липня 1995.
13. Дорогунцов С.І. Водні ресурси України (проблеми теорії та методології) : монографія / С.І.Дорогунцов, М.А.Хвесик, І.Л.Головинський. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2002. – 227 с.
14. Єфімов О. Необхідність сплати рентної плати за спецводокористування в готельному бізнесі. URL: <https://news.dtki.ua/taxation/other/38054>.
15. Кодекс України про надра // Відомості Верховної Ради України, 1994, № 36, ст.340. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр>.
16. Кулько А.В. Інтегроване управління водними ресурсами міжнародних водотоків: проблеми та перспективи механізмів міжнародно-правової регламентації [Електронний ресурс] / А.В. Кулько // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2013. – № 4. – С.107–112. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzizvru_2013_4_22.pdf.
17. Курганевич Л.П. Водний кадастр: навч. посібник / Л.П. Курганевич. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 116 с.
18. Ланцова И.В. Рекреационное водопользование как фактор формирования качества вод // Вода: химия и экология. 2009. №2. С.1-6. URL: <https://rucont.ru/efd/541917>.
19. Левківський С.С. Рациональне використання і охорона водних ресурсів : підручник / С.С. Левківський, М.М. Падун. – К. : Либідь, 2006. – 280 с.
20. Менеджмент туристичної індустрії: підручник у 3-х частинах / Руденко В.П., Вацеба В.Я., Підгірна В.Н. та ін. Чернівці: Чернівець. Нац. Ун-т ім. Ю.Федьковича, 2019. 504 с.
21. Музиченко О.С., Лавринюк З.В. Екологічний стан та використання рекреаційних ресурсів озер Велимче та Сомине Волинської області // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Екологія. 2016. Вип. 15. С. 67-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhNU_2016_15_11.
22. Новицька С. Врахування оцінки якості води при використанні водних ресурсів Тернопільської області в рекреаційній галузі // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Географія. 2017. № 1. С. 124-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUg_2017_1_19.
23. Паламарчук М.М. Водний фонд України: довідковий посібник / М.М. Паламарчук, Н.Б. Загорчевна ; за ред. В.М. Хорева, К.А. Алієва. – К. : Ніка-Центр, 2001. – 392 с.
24. Порядок ведення державного обліку водокористування: затв. наказом Міністерства екології та природних ресурсів України 16.03.2015 №78. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0382-15#n13>.
25. Руководство по интегрированному управлению водными ресурсами в бассейнах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gwp.org/PageFiles/76433/handbook_iwrm_rus.pdf.

26. Стадник М.Є. Удосконалення системи управління водними ресурсами в Україні / М.Є. Стадник // Вісник Львівської державної фінансової академії ; голов. ред. Буряк П.Ю. – Львів : ЛДФА, 2011. – №12. – С.51–58.
27. Сучасний менеджмент водних ресурсів ресурсами [Електронний ресурс] : [Веб-сайт] – Дністровсько-Прутське басейнове управління водних ресурсів. – Режим доступу: <http://drbuvr.gov.ua/Сучасний-менеджмент-водних-ресурсів/>.
28. Уварова Г.Ш. Рекреаційне використання Десни // Географія та туризм. 2012. Вип. 22. С. 140-147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2012_22_22.
29. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 312 с. URL: http://tourlib.net/books_ukr/fomenko.htm.
30. Хвесик М.А. Інституціональне середовище сталого водокористування в умовах ринкових відносин : національні та регіональні виміри : [монографія] / М.А. Хвесик, В.А. Голян, Ю.М. Хвесик. – К. : Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 180 с.
31. Цепенда М.В., Цепенда М.М. Водноресурсний менеджмент : навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 240 с.
32. Цепенда М.М. Питання розвитку управління водним господарством України / М.М. Цепенда // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. Вип. 138: Географія. – Чернівці: Рута, 2002. – С.37–45.

7.2. Допоміжна

1. Адаптація системи моніторингу поверхневих вод Державної гідрометеорологічної служби МНС України до положень Водної Рамкової Директиви ЄС / Н.М. Осадча, Н.С. Клебанова, В.І. Осадчий, Ю.Б. Набиванець // Наукові праці Українського науково-дослідного гідрометеорологічного інституту : зб. наук. пр. – 2008. – Вип. 257. – С.146–161.
2. Гопчак І.В. Європейське законодавство у сфері захисту та управління водними ресурсами / І.В. Гопчак, Т.О. Басюк // Екологічний менеджмент у загальній системі управління : збірник тез доповідей Тринадцятої щорічної всеукраїнської наукової конференції, м. Суми, 17-18 квітня 2013 р. / Відп. за вип. О.М. Теліженко. – Суми : СумДУ, 2013. – С. 49-52.
3. Закон України "Про питну воду та питне водопостачання" // Урядовий кур'єр від 22.05.2002. – № 91.
4. Кобецька Н.Р. Видача дозволів на спеціальне водокористування: окремі питання законодавчого регулювання та практики здійснення / Н.Р. Кобецька // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України : Серія "Право" / ред. кол. : Д.О. Мельничук (голова) та ін. – К., 2010. – Випуск 156. – С. 196–204.
5. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 78 від 16.03.2015 "Про затвердження Порядку ведення державного обліку водокористування". – Офіційний вісник України від 30.04.2015. – 2015 р., № 32, стор. 201, стаття 942, код акту 76534/2015.
6. Цепенда М.В. Водогосподарський баланс як засіб оптимізації проблем водоспоживання і водовідведення у річкових басейнах : дис. ... канд. геогр. наук : 11.00.11 / Михайло Володимирович Цепенда. – Чернівці, 2002. – 269 с.
7. Цепенда М.М. Деякі проблеми термінологічного забезпечення методології та методики оцінки водноресурсного потенціалу / М.М. Цепенда // Географія в інформаційному суспільстві : зб. наук. праць; у 4 т. – К. : ВГЛ Обрії, 2008. – Т. II. – С.215–217.
8. Швебс Г.І. Каталог річок і водойм України: навчально-довідковий посібник / Г.І. Швебс, М.І. Ігошин. – Одеса : Астропринт, 2003.